١٢٨٢–ՀԱՊԱՆ–١٧–ԱՂԱԹՈՒՐՔ·Ա

ԱՂԱՓՐԱՆԿԱ–4–ՅՈՒՆՈՒԱՐ–1866

ՕՆ ՏԵՐՏԻՆՃԻՒ ՍԷՆԷ–ՆՈՒՄԵՐՈ–631–ԲԷՆ Հ ՇԷՄՊԷ–23–ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ–1865

ՄԵԾ ՄՈՒԱՔԱՑԸ

Իշ պու ՄէՀմուտայը Հավասախ · Հէր հափթա Հաւ-մա էրթէսի կիւնէրի տաղըթրաՃագ տըր ·

Յէնէսի բէշին զարագ · · · ·	140 ղուրուշ ·
Ալթը այըղը քէզալթը · · ·	70 „
Իւշ այըղը քէզալթը · · · ·	40 „
Վէ պիր նումէրօսու · · · ·	3 „

Տաշրալաք Իշլիւն պէհէր նումէրօսու փօսթափանէ Նէզլատը մուՃիպլինէ իւՃրէթ այընՃաղը խաստէթին պէյան օլունուր ·

ՀԱՅԱՏԻՍ

Իլանաթըն պէհէր սըրասը պիր տէֆալըգ 3 ղուշ ·
Իկի տէֆա իշլիւն պէհէր տէֆաբնա · · 2 „
Իւշ տէֆա իշլիւն պէհէր տէֆաբնա · · $1\frac{1}{2}$ „
Իւշ տէֆատան զիատէ օլան, վէ զայէթ ուզուն ի լանամի իշլիւն այրընՃա բազարլըգ օրունուր ·
Տաշրալարատան կէլէն մէքթուպ վէ իլանաթըն բօսթա մէսալիֆլէրի · կէ օնատրէնպէրին իւզէրինէ օլ տուզուս պու մահալոյ պէյան օլունուր ·

ՈՒՄԱՒՐՈՒ ԲՕԼԻՐԹԻԳԻՅԷ, ՊԷԼԷՏԻՅԷ, ՎԷ ԻԼՄԻՅԷ

ՎԷ ՄԷՎՔԱՏԸ ՆԱՓՈՒԱՅԸ ՍԱՅՅԻՐԷՅԷ ՄԻՒԹԱԼԻԳ ՎԱԶԷԹԱ

ԱՍԻԹԱՆԷ 23 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

Իշ պու Էօնէ-մէ-ղաէ՛ Ճի-մաա էրԼԷ՛ի կի՛նէ՝, Ը՛-մ Դիլէրի էլէ պէրաՊէր · Իշ-Դէն Ղ՛-մէ՛-ղէ՛ի Դիլէրի՛Դ, Օ՛նո՛Դ Էօր-Ը՛-սո՛ օլսո՛-ղը՛-Նպան, ղաշ-Ը՛-մըշ պո՛-Բէ՛Նէ ՇՀ՛մի՛Դ կի՛-նի՛- չըգ՛-ՊՐԷՄԸՇ տըր ·

1865

ՄէՀմուտամըզան իշ պու 631 նումէրօսու էլէ, 1865 սէնէսի խրիթամ պուլուր ·

Թէվարիսի Ճիհանտէ, Իւրոբա հագգընտա իշ պու 1865 սէնէսի պէՀ-յիւք պիր եէր թուԹամայըպ, ատի վէ զայպ օլմուշ սէնէլէրին պիրի օլա-Ճագ տըր, պունդան մուզայիրի Ամէ-րիգատա պու կէչէն սէնէ պէՀյիւք վէ մէչՀուր սէնէլէրին պիրի օլմուշ տուր, նասըլ քի իսէրիւտէ կէօրիւ-նէՃէք տիր ·

Էրթէմիշ պէշ սէնէտէն պէրու Իւ-րոբա բահաթսըզ տըր, էսկի ուսու-լինի էլտէն ջըգարըպ, եէնի ուսուլի-նի տախի թէքմիլէն էտինէմէմիշ տիր · Էրթէմիշ պէշ սէնէ զարֆընտա, նէ եէնի ուսուլ էսկի ուսուլա, նէ տէ էսկի ուսաւլ եէնի ուսուլա զալէպէ խատէմէյիզ, տիւնէանդն բօլԹիգասը սալանԹըսա գալմըշ, վէ պու հիսէթ հիչ պիր շեյի թէքմիլէն սապիթ խատ-մէմիշ տիր · Տիւնէատա էօյլէ մէմլէ-քէԹլէր վար տըր քի, տայիմա զէլ-զէլէտէ տիր, բօլԹիգաճա տիւշիւն-տիւյիւմիւզ հալատէ Իւրոբա տախի եէթմիշ պէշ սէնէտէն պէրու այնը պու հալատէ տիր, վէ պու զէլզելէնին եանար տաղը եախոտ էլէգԹրիք պա-Թէրիասը Ֆրանսա տըր ·

1789 տա պու մէմալիքատէ պիր տէհ-շէթլու իխթիլալ զուհուր խտիպ էվ-վէլա Ֆրանսայը պատէհու պիւԹիւն տիւնէայը ալԹ իւսթ իթաթ ·

Պու տէվրա Ֆրանսայը, վէ Ֆրան-սա իլէ պէրապէր Իւրոբայը էսկի պիր պինա միսիլսիս Թէմէլինէատէք եըգըպ, եէնի պիր պինա գուրուսա-խատ տէ, պու պինանդն Թէմէլի զմի-նինէ չըգմազատան Նաբօլէոն զուհուր իթաթ, վէ Ճիւմհուր տէվրինի գաբա-տը · Պիր Թէք ատամ, օԹուզ միլիան ատամդն եէրմի պիր սէնէլիք, ճահա, իպատամ, վէ գանը պահասընա օլան պիր էսէրի · պիր իբի ֆիւԹուհաթլա տէվիրտի, վէ Ճիւմհուր եէրինէ Թէ-ֆէրրիւա հիւքմիւնիւ պինա խլէտի, եանի բօլԹիգա տիւնէասընդն իբի գուԹպու · պիրի սերպէսԹիյէԹ · քի Ճիւմհուր իլէ Թէճէսիւմ խտէր · վէ տիկերի աէսքօԹլուգ · քի իմբէրա-Թորլուգլա Թէճէսիւմ խտէր խտի · վէ տիւնէա · Ճիւմհուր Թէմէլի իւ-զէրինէ · իմբէրատորլուգ պինասը գուրուլմագ հիքմէԹինի ուպուտի-յէԹլէ Թամաշա խլէտի ·

Պու հիքմէԹլու տէվր տախի ան-Ճագ օն պէշ սէնէ սիւրիւպ Իւրոբա պունու տախի տէվիրտի, վէ պունու տէվիրտիքտէ, իբի զարպ պիրտէն կէօսԹէրիր կիսի օլսու, եանի հէմ իմբէրատորլուգու տէվիրմէք, վէ հէմ Ճիւմհուրու, չունքի պիրի օ պիրինին իւզէրինէ պինա օլմուշտուս ·

Կէլտիկեր Պուրպօնլար, եանի Ֆը-րանսանդն, գատիմտէն պէրու է-տինտախի հիւքիւմէԹը չէրիյէսինին խտի · լաքին պու Պուրպօնլուգ, կէչէն տէհրին Պուրպօնլուզու տէյիլ խտի · 1815 Պուրպօնլուզու քի, պիր գըրալ-լըգ եախոտ պիր փատիշահլըգ ըսը, այնը չիւրիւք Թօփրագ իւզէրինէ գուրուլան պինայա պէնզէտի · Նաբօ-լէոնան իմբէրատորլուզու, Ճիւմ-հուր իլէ գարըշըգ խտ, Պուրպօնլա-րընդն գըրալըրը, հէմ Ճիւմհուր, վէ հէմ իմբէրատորլուգլա գարըշըգտը · 1815 տէն · 1830 ա գատար միւմԹէտ օլան ըէսթօրասիօն եախոտ Պուրպօն տէվ-րինատ, հիւքիւմէԹը չէրիյէ Պուր-պօնլար խտ տէ · կէրէք Ճիւմհուր վէ կէրէք իմբէրատորլուգ, պու ԹախԹընդն իբի Թէրաֆընտա տիքիլի տուրմուշ-ուտու · Ինալի վէ զաղէԹալէր Ճիւմ-հուրտան խտի, ասքէր Նաբօլէոնտան վէ գըրալըգ Պուրպօնտան, պէՀյէ պիր հալ անՃագ օն պէշ սէնէ սիւրէ-պիլսի · վէ 1830 սէնէսինին յուլիս այը իւչ կիւնտէ պունու տա մահվ խթաթ ·

Կէլտի, Լուի Ֆիլիբ տ'Օրլէան · տէօրԹ չիւրիւք Թէմէլ իլէ · Լուի Ֆիլիբ, հիւքմ խթաթի վագըԹտա, տիւնէանդն էն ագըլը հիւքմտարը տայըլըրտը, չունքի կէօրիւմէյինՃէ ի-նանըլմազ պիր սէյր կէօսԹէրտի Ճի-հանէ · եանի պիր փատիշահլըգ քի, Թէմէլինատէ հէմ Ճիւմհուր վար ըսը, հէմ Նաբօլէոն, հէմ Պուրպօն, վէ հէմ Պուրպօնտաղլուգ, վէ պիրի պի-րինի եըգըՃը պու տէօրԹ Թէմէլ իւզէրինէ օն սէքիզ սէնէ պիր պինա տուրտուրմագ, աղ հիւնէր տէյիլ խտի, լաքին իչԹէ պու տա պու գա-տար օլասիլսի, չունքի էն պէՀյիւք ագլ, նէ զաման օլմայաՃագ իշէ էլ վուրուր, համագաթա գարար վէրիր · խտի Լուի Ֆիլիբ տախի փեատուար այընտա տիւշիւպ · քէնտինդն էվ-վէլ ջըգան վէ պաթան մուվագգաթ հիւքիւմէԹլէրին բահմէԹինէ հիսոէ-տար օլտու ·

Ֆրանսըզլար Թէքրար պիր Ճիւմ-հուրիյէԹ Թէճրիւպէ իսթիյէր · լա-քին պիր ՃիւմհուրիյէԹ քի, օն պէշ սէնէ Նաբօլէոն, վէ օն պէշ սէնէ Պուրպօն, վէ օն սէքիզ սէնէ Օրլէ-ան էլինտէն կէչմիշ խտ, միւմքին օ-լամատը, վէ կէլտի իւչիւնՃիւ Նա-բօլէոն ·

Պու Նաբօլէոն կէլտիքտէ, տիւնէա-նդն նաղարը տըգգաթը պու հիւքմ տար իւզէրինէ նատպ օլտու · Ճիւնքի տէօրԹ միւմքինսիզ հիւքիւմէԹ իւ-զէրինէ կէլէն պիր պէշինՃի հիւքիւ-մէԹ նէ միւՃիզ իշէյէՃէքտի, հէր քէս պունա մունԹաղըր ըսը ·

Իսկի Ճիւմհուրուն սըֆաթը, եէ-նի նիզամ ըսը · պիրինՃի Նաբօլէո-նուն սըֆաթը գըլըՃ · Պուրպօնլարըն սըֆաթը, հագգ վէ շէրի, Լուի Ֆի-լիբին եախոտ Օրլէանդն սըֆաթը սուլհու սէրվէԹ · նէ սըֆաթլա կէ-լէՃէքտի իւչիւնՃիւ Նաբօլէոն ·

Պալատէ մէգքիւր տէօրԹ մէպա-տի տախի, միլլէԹլէրին գանդնը գայ-նաթաՃագ շէյլէր խտ · եէնի նիզամ, քիմ պիլմէզ, եէնի նիզամլարընդն նի-չէ միլլէԹլէրի էհեա իԹախինի · գը-լըՃ · քիմ ինքեար խտէպիլիր գըլըՃընդն գուվվէԹինի վէ պու գուվվէԹէ մէր-պուԹ օլան շէրէֆի · հագգ վէ շէրի · քիմ Թանրմազ հագգանիյէԹ վէ շէրատ-Թընդն հիքմէԹինի · սուլհու սէրվէԹ, քիմ Թագտիր իԹմէզ ըահաթլըգ վէ զէնկինլիկինի գատրինի ·

Իմտի Ֆրանսըզլար եա Ճիհան, իլք Ճիւմհուրատա եէնի նիզամ կէօր-տիւլէր խտ, պիրինՃի Նաբօլէոնտա, պու նիզամ իլէ պէրապէր գըլըՃտա կէօրտիւլէր · Պուրպօնլարտա, հէմ նիզամ, հէմ գըլըՃ, հէմ հագգ վէ շէ-րի, վէ Օրլէանլարտա, հէմ նիզամ, հէմ գըլըՃ, հէմ հագգ, վէ հէմ սուլհ վէ սէրվէԹ կէօրտիւլէր, վէ խոշնուտ օլամատըլար, իւչիւնՃիւ Նաբօլէոնտա նէ կէօրմէլիյտիլէր քի խոշնուտ օլտուլար ·

ԻւչիւնՃիւ Նաբօլէոն տուլհու սալահը հիւքիւմէԹինէ եատա խտիպ իբի սէնէ սօղրա, Ռուսիա սէֆէրինի մէյտանա չըգարտը · սօղրա ԻԹալիա-յը · սօղրա Մէքսիգոյու · լաքին իւ-չիւնՃիւ Նաբօլէոն հիւքիւմէԹի քի, հէնիւզ պիԹմէմիշ տիր, հէնիւզ պիր հիւքմ գապուլ խտէմէզ · պու հիւ-քիւմէԹին կիւնիւնտէ Ֆրանսա վէ պիւԹիւն տիւնեա հէր շեյի կէօրտիւ · Նիզամ, գըլըՃ, հագգ, զէնկինլիք հէր շեյի միւշահէտէ խլէտի · պիրի պիրի իլէ պիր կէօրիւնիւպ · պիրի պիրինի մահվ իտէպիլէն պու տէօրԹ մէպա-տինին, մուէպպէտէն պիրլէշմէսինէ իւչիւնՃիւ Նաբօլէոն պիր եօլ պու-լապիլմի · պուլտու խտ, Ֆրանսա-նդն վէ Իւրոբանդն եէԹմիշ պէշ սէ-նէլիք Թէրէտտիտիւ, սապիԹ պիր մագամ պուլտու տէնէպիլիր, պու-լամատը խտ, պուտա էվվէլքի տէօրԹ-լէրէ պիր պէշինՃի օլաՃագ տըր ·

Լաքին իւչիւնՃիւ Նաբօլէոն տէվ-րի քի, անՃագ օն ալԹը օն եէտի սէ-նէլիք պիր տէվր տիր, պու մէսէլէյի հալ խտէմէզ · 1789 տան պէրու պի-րի պիրինէ Թէխալլուֆ խտէն պէշ Թարզ հիւքիւմէԹլէրին, անՃագ օն պէշէր, օն սէքիզէր սէնէ էօմրլէրի օլմուշ տուր, վէ պիր հիւքիւմէԹի սապիԹ իԹմէյէ պու գատար պիր քիւչիւք վագրԹ քիֆայէԹ խտէմէզ · իմտի պըրագալըմ քի պու մէսէլէյի վագրԹ հալ իԹսին, վէ կէլէլիմ սա-տէտէ ·

Ֆրանսըզլար տէրլէր քի, Ֆրան-սըզլըգ ինսանլիյէԹին ֆիքրի տիր · նէ քի Ֆրանսըզ տիւշիւնիւրսէ, պիւ-Թիւն ինսանլիյէԹ վիւճուտու անը տուլյար · պու պիր խայալաթ մը ըսը, սահիհլիք մի տիր, ագըլըլըրընդն հիւք-միւնէ իհտալ խտէրիզ, շու գատար քի, պու կիւնքի կիւն Ֆրանսանդն, Իւրոբա բօլԹիգասընա պէՀյիւք պիր աղըրլըգլա պասԹըղը շիւպհէսիզ տիր · վէ չունքի աղըրլըգ, տախի ալԹուն վէ միւՃէվհէր ազըրլըգը օլա, եէնէ պիր աղըրլըգ տըր · շու աղըրլըգ իբի նէԹիՃէ հասըլ խտէր Իւրոբատա · եանի եա աղըրլըգա գամԹըլըպ, էղ-մէք, եա աղըրլըգա դարշը գօյուպ էզիլմէմէք · վէ պու ՃիհէԹլէ Ֆրան-սըզնդն Բօնէբիվ, վէ Նէպոլիվ իբի Թէսիս-ի վար տըր քի, ինքեարը միւմքին-սիզ տիր ·

Մէսէլա, Աւսթրիա տէր, Ֆրան-սըզլար օլմասայըլար, պէն հալա ԻԹա-լիանդն սահիպի խտիմ, վէ ԻԹալիան-լար տէր, Ֆրանսա օլմասա պիզ հա-լա Աւսթրիանդն էլինտէ եէսիր խտիք · ԻԹալիա տէր, Ֆրանսըզլար օլմասա պիզ Բօմայը ալմըշ ըտրգ, Բօմա տէր, Ֆրանսըզլար օլմասա, պիզ ԻԹալիա-նդն հագգընտան կէլիրտիք · Ռուսիա տէր Ֆրանսըզլար օլմազտա, Սէվաս-Թօփոլ վէ Ղարա տէնիզ տօնանմասը հալա եէրինտէ տուրուրտու, վէ Ինկիլիզէր տէր · Ֆրանսըզլար օլմասա պիզ Ղրիմէյիզ տա ալըրտըգ Ռէթ-բօպուրկու տա ·

Ֆրանսըզլար տէր, Ինկիլիզէր օլ-մասա պիզ Լէհի բատիշահլըգ խտէր, վէ Ռուսիա իլէ Իւրոբանդն արասը-նա գավի պիր սէտտ չէքէր խտիք · Ին-կիլիզէր տէր · Ֆրանսըզ էլի իլէ Լէ-հէ բատիշահլըգ վէրմէք, Իւրոբայը տէմիր պիր գուշագլա գուշաԹմագ վէ Ինկիլիզի Իւրոբա գարասընատան Թարտ իԹմէք տիր · Տանիմարգա տէր, Ֆրանսըզ Շլեզվիկ Հոլշթայն մէսէ-լէսինէ գարըշմըշ օլսա, պէն պու-տուգալըգլարը զայպ իԹմէզտիմ · Ը-լամանլար տէր, պէՀյէ պիր գուա-րէԹլի գօմշուլու իշիմիզ գարըշԹըս-մագ, պՀյունտուրագ տլԹքնա կիրմէք տիր · Ինկիլիզէր տէր, Ֆրան-սըզլար օլմասա, Սիւէյշ գանալը ա-չըմագ ըսը, Ֆրանսըզլար տէր, Սի-վէյշ գանալը եաբըմասա պիւԹիւն Իւրոբա Ինկիլիզ ԹիճարէԹինին հէ-տը վահիա ուսուլինտէ օլան ճէպրին-տէն գուրԹուլամազտը · Իշհասը Ը-սիա, Իւրոբա, Ամերիգա վէ Ամէրի-գատա, չար ագԹարը ճիհանտէ Ֆը-րանսըզդն պու Բօնէբիվ եա Նէպոլիվ է-սէրինի միւշահէտէ իԹմէմէք միւմ-քինսիզ տիր ·

Պիրի պիրինէ մուզայիր իբի էսէր կէօսԹէրէն պու հիյէԹ, Թապիաթը իլէ սապիԹ պիր սէմէրէ կէօսԹէրէ-մէզտի · Ֆրանսատան վէ բօլԹիգա-սընտան խոշնուտ օլանդը, էլպէԹտէ պու հիյէԹին պագասընը արզու ի-տէրլէր, Ֆրանսատան վէ բօլԹիգ-գասընատան սըզլէԹ տուրանդը էլ-պէԹտէ պու հիյէԹին պօզուլմասընը արզու իտէրլէր, վէ պու տուր իշլէմ Իւրոբանդն կիրիֆԹար օլտուզու շու-Թէրէտտիւտա հիյէԹի քի, անտէ հիչ պիր հիյէԹ սապիԹ տէնիլ տիր · Էն-նի նիզամ վար, ֆագաԹ տէվամընա քիմսէ քէֆիլ օլմազ · գըլըՃ վար ֆագաԹ գուտրէԹի նամալիւմ տիւր · հագգ շէրատԹ վար · ֆագաԹ պա-գասը շիւպհէլի տիր · սուլհ վէ զէն-կինլիք վար, ֆագաԹ Թէհլիքէսի եա-նը պաշընտա տըր · վէ պէՀյէ պիր հիյէԹ Իւրոբայը հալը պի գարարի-տէ գարարլաշարմըշ կիպի օլուպ · սէնէլէր կէչէր, մէսէլէ մէսէլէ իւչ-

բինէ եըզբը, տաքէր տաքէր իւղերին նէ տանտանմա տանտանմա իւղերինէ, մասրաֆ մասրաֆ իւղերինէ, վէ հիչ պիր շէյ հալ օլունամազ։

Խէրեմը Կէլէճէ× հաֆլա։

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ԷՃՆԷՊԻՑԷ

ՖՐԱՆՍԱ։ Պու էսնատէ Ֆրանսատա օլան ագՃէ վէ վարիատէթ քէսրէթի հիչ պիր վագըթ կէօրիւլմէմիշ իսէ տէ, օլան մասրաֆա նազարէն քիֆայէթ իթմէսինատէն, Ֆրանսանըն մալկէՃէ հալի կէրէք իմբէրաթորուն, կէրէք վիւքէլանըն վէ կէրէք ահալիսէն օլան սայը էհլը բօլշէվիգանըն ՃիւմհուրիյԹէ էվվէլ մէշղուլ օլտուղու պիր մատտէի մուհիմմէ տիր։ Պու խուսուս քիչիւք պիր թաֆսիլաթա միւհթաՃ տը։ Ֆրանսա եալընըզ քէնտի քէնտինի իտարէ իտէՃէք օլսա, մալկէՃէ Ֆրանսատան բարլագ պիր տէվլէթ օլմամազ ըտը. լաքին Ֆրանսա, եա պուլունտուղու մէվգի իՃապընատան, եա իթթիֆաղ խլէմսի բօլշէվիգա միւգթէզասընատան էօյլէ պիր հալտէ պուլունուր քի, քէնտիսինի իտարէ իթթիքատէն պաշգա, ախէրինին իշինէ տախի դարըշմագատա ալը. էղ ՃիւմլէՃ Ֆօմատա եէրմի պին տաքէր պէքլէթմէսի, Ամէրիգատա օթուզ պին տաքէր պէսլէմէսի. Էնօ վէ Իթալիա հուտուտալրընատա զնատէ տաքէրի պուլունմասը, Ագ տէնիզտէ վէ Օգիանուստա մունթազամ վէ զայէթ մասրաֆլը տանմալար թուրթմասը, Ֆրանսայը աղըր մասրաֆլարա տիւշար իթմիշ տիր. վէ Ֆրանսա մալկէ նազըրլարընէն էն պէօյիւք միւշքիլաթը պու տուր քի, իշլերի Ֆրանսանըն տախիլինի իտարէ իթմէքլէ պիթմէյիլ, խարիՃի բօլթիգասընը տախի տիւշինմէլի տիր. վէ ջինքի Ֆրանսանըն բօլթիգասը մալկէ նազըրլարընէն էլինէ տէյիլ տիր պու սէպէպտէն նաշը, բօլթիգա իլէ մալկէնին արասը տայիմա աշքէ տը։

Իշթէ պու կիւնքի կիւն Ֆրանսանըն էն պէօյիւք միւշքիլաթը պու մատտէ օլսա, եադընատա, մալկէ նազըրը մէշհուր միւսիւ Ֆուլա, Ֆրանսա մալկէսի իւղերինէ իմբէրաթորա մուֆասսալ պիր թագրիր եազաՃաղընատան, հէր քէս պու թագրիրին նէշրինէ մունթազըր տը, ումարըղ քի պու հաֆթա կէլէն Ֆրանսըղ վաքօրու իլէ զաղէթալէրատէ պու թագրիրի օգուսյասիլիրիղ։

ՊէլՃիգա գրրալընըն վէֆաթընատան սօլայը, Գօնբիէնեը տավէթլէրի մէքս օլունուպ, իմբէրաթոր վէ ֆամիլեասը Խարիսէ ավտէթ իտէրէք Թիւլերիի սերայընատա իգամէթ իթմէքատէ տիր։ Խօրթէկիղ գրալը տախի հէնիւզ Խարիսատէ միսաֆիր իսէ տէ, շիմտիյէտէք բայթախթընա աղիմէթ իթմիշ օյմագ կէրէք տիր։ Իրէնս Նաբօլէոն, իմբէրաթոր իլէ պարըշմըշ վէ կէօրիւշիւշ օլտուղունատան, 1867 էքսբօզիսիօնունունէն բէիսլինի եինէ գապուլ իտէՃէք կիպի կէօրիւնիւբ։ Պու էքսբօզիսիօն պու անէտէք կէօրիւլէնլերին էն պէօյիւյիւ վէ էն Ճէսիմի օլտուղունատան վէ աշքլմասընա տախի խայլՃա մէյատան վէրիլմիշ օլտուղունատան, 1867 տէ Խարիսին հալի, տիւնեա գուրուլալը կէօրիւլմէմիշ պիր հիսէթ վէ ՃէսամէԹ քէսպ իտէՃէյի շիւպհէսէն միւսթաղնի տիր։

Յունուարըն պիրինտէ (ալաֆբանկա) իմբէրաթոր, ՊէլՃիգա գրալը իշինն ԹուԹտուղու եասը մէքս իտիւպ, ասալգը վէՃհ իլէ վիւքէլա սիֆէրա, բուհանի կիւրուհի վէ միւԹէպէրանըն Թէպրիրինի գապուլ իտէՃէքմիշ։ Լքսէրիա, իմբէրաթորուն բօլթիգաՃա պիր ֆիքրի վար իսէ, պու Թէպրիրլէրատէ վագի օլան նուԹգլարընը պիրինտէ պիր բարչա ուՃաՃ կէօրիւնիւբ, պու սէպէպտէն նաշը, իշ պու եըլ պաշընատա տախի, սիւֆէրայա, եա վիւքէլայա պէօյլէ պիր մանալը նուԹգ օլաՃագ մը օլմայաՃաղ մը աեյի, հէր քէս ինԹիզարատա իսէ տէ, չօգլարը պու սէնէ իչինն պէօյլէ պիր շէյ մէմուլ իթմէղլէր։

ԱՒՍԹՐԻԱ։ Պու տէվլէթին հալի պու էսնատէ կէրէյի կիպի տըգգաթա շայեան տը։ Մալիւմ օլտուղու վէՃհ իլէ Աւսթրիա տէվլէթինին օԹուզ պէշ միլիոնա եագընը Թէպասը օլտուղու հալտէ, պուՆղարատան անՃագ սէքիզ միլիոնու տալը Աւսթրիալը, եախօա Նէմչէ տիր, գուսուրու ՄաՃար, Խըրվաթ, Իթալիան, Լէհ վէ սայրրէ տիր։ Հէպսի տէ օլտուգՃա գուվվէթլի վէ Թէրպէկէլի միլլէթլէր։ ՊուՆղարընը պիր պիրի իլէ օլան բէգապէթի, Աւսթրիայը ԹաՃիզ իմիշ. Նիհայէթ պուՆղարընը պիր ուՃու օրԹասը պուլունմագ իւզրէ պուՆատան պէշ օն սէնէլէր ագտէմ, Աւսթրիայա պիր գօնԹիԹիւսիօն վէրիլիպ, մուՃիպինՃէ պիր ումումի միլլէթ մէՃլիսի տախի Թէշքիլ գըլընմըշ ըտը. պու մէՃլիսէ կէրէք Աւսթրիալը, կէրէք ՄաՃար, կէրէք Խըրվաթ վէ կէրէք սայրրէրի, ՃէսամէԹ վէ ՃէմիյէԹլէրինէ կէօրէ մուբախասալար կէօնտէրիպ, պուՆունուն իլէ կիւյա հէպսի պիր միլլէթ վէ պիր վիւՃուտա օլարագ, պուՆՃա սէնէլէրատէն պէրու պէր գարար օլան բէգապէթլէր վէ պուրուսէթլէր մահվ օլաՃագտը։ Լաքին իլէրիւտէ ԹէՃրիպէ իլէ կէօրիւլիւ քի, եաղ իլէ սույուն իմիիզատը մուհալ գասպիրինատէն իտի. մէՃլիսի մէղքիւրէ հէր նէ գատար հէր միլլէթատէն ադա կէօնտերիլմէքատէ իսէ տէ, մէՃլիսատէ գուլլանըլան լիսան ՆէմչէՃէ ադալարընը էն նուֆուզլուլարը Նէմչէ Թագրմընատան, վէ էէրի Նէմչէ բայթախթը օլտուղունատան, օ պիր միլլէթլէր մէՃլիսատէ ատէԹա պիր սէյիրՃի կիպի գալըրլար, վէ սէօզ տայիմա Նէմչէ Թագրմընատա գալը ըտը. պուՆունուն իլէրինէ պէյնէհիմ եինէ պիր սօուգլուգ հասրլ օլուպ, վէ Նէմչէ օլմայան ադալարընը պիր խայլՃասը կէլմէյիպ, մէզքիւր մէՃլիս ատէԹա պիր սըգլէթ մահալլի օլմուշտուս։

Աւսթրիա իմբէրաթորու Ֆրանսուա Յօզէֆ, պագոտը քի պու պէօյլէ օլմայաՃագ, վէ պու սէնէ գալգըպ, վէ պու մէՃլիսի Թէխիր ի տիւպ, իլք եվվէլ ՄաՃարըլարա տէտի, աղնատրմ քի սիզ ումումի մէՃլիսատէ պիր իմիիզատ հասրլ իտէմէյէՃէքսինիզ, իմտի շիմտիլիք պու մէՃլիսէ կէլմէյին վէ սիզ ՄաՃարատա այրըՃա պիր մէՃլիս գուրուպ, միւբատանընը նէ իսէ օնու պիլտիրին, ումումի մէՃլիսէ նէ շարԹ իլէ տուխուլ իթմէք իսԹէրսինիզ օնու աղնատան, վէ էյէր տէվլէթին ուսուլի նէ մուղայիր պիր շէյ օլմազատա Ճիւմլէսինի գատուլ իտէրիմ։ ՄաՃարլար իչինն բէք պէօյիւք վէ միսլի կէօրիւնմէմիշ պիր ԹալԹիֆ իտի պու. վէ պու սէպէպտէն նաշը պու տէֆտա իմբէրաթոր ՄաՃարա կիԹտիքատէ էօյլէ պիր իզզէթ էօյլէ պիր իհԹիրամ վէ մէսէբրէթ իլէ գապուլ օլունուս քի էմտալի կէօրիւլմէմիշ, վէ Թարիֆէ կէլէմէղ։ Շիմտի ՄաՃարլար Թօփրանըպ, քէնտի իշլերինի քէնտիլերի միւզաքէրէ իԹթիքլերի հալտէ, չինքի ինատան հալի աՃայիպ տիր. գանատԹ նէ տիր, պիլմէղ, պու գատար իմիթիազատան տախի խօշնուտ օլմայանլար զուհուրա կէլիպ, ՄաՃարընը տահա զիատէսինէ իսԹիհդադը օլտուղունու մէյատանէ գէյարագ պաղը մէրԹէպէ գէլլ իւ գալէ վէսիլէ օլմագտա տրըլար. էօԹէտէ ասըլ Աւսթրիալըլար, եախօա Նէմչէլէր իսէ, օնլար տա ՄաՃարա պու գատար եիւղ վերիլմէսինի չօգ կէօրիւպ, վէ պու գատար իմիթիազը ՃայիՃ կէօրմէյիպ, պուՆունու քէնտիլերինէ պիր քիչիքլիք տտա իտէրէք ինֆաալ սիւրէԹինի էլէ ալմագտա տրըլար։

Պու հալ, Լյուբոբա ահալիսինի իտարէ իԹմէքատէ նէ կիւՃլիքլէր օլտուղունու աշկարա պէյան իտէր։

Ինատան էֆքէարը Թէքրար ՃաՃյիպ տիր. պիր Թէրաֆտան Աւսթրիա տէվլէթի Իթալիայը զայպ իտիպ տիկէր Թէրաֆտան Վէնէտիկին տախի էլինատէ գալաՃաղը նամալիւմ օլտուղու հալտէ, սահիհ վէ գանընա հիլէ գարըշմամըշ հէր Աւսթրիալը հէր Նէմչէ, պուՆղարընը քէսֆիքսինի պիրէր իտայալաթ սայար, պիրէր կէչիՃի վուգու�թ, պու ՃինատէՆ օլարագ, հիչ պիր Աւսթրիալը եօգտուր քի, Իթալիանընը Թէքրար Աւսթրիայա կէչէՃէյինէ ինանմասընը, վագաա Աւսթրիա տէվլէթի պիր Թէրաֆտան, զնրի իտարէսինատէ օլան միլլը միւխԹէլիֆէյի սահիհ պիր պիրինէ տավէԹ իտէրէք, եէկտիլ վէ եէկՃիհէթ Թուրթայա մուվաֆֆագ օլսա, վէ տիկէր Թէրաֆտան Ամանեատա բէյտէրբէյ զայպ իթմէքատէ օլտուղու նուֆուզ վէ Թէֆավվուգ էլէ կէԹիրէպիլսէ, պունա պաղը մէրԹէպէ իհԹիմալ կէօրիւնիւբ սէտ, Ամանեանընը պու գարըշգըլըզը, վէ Աւսթրիա տախիլինատէ հէր պիր միլլէթին պէօյլէ պիրէր պէյ չէքտիսի մէյատատա տուրատագ, եալընըզ եէտի սէքիզ միլիոն Աւսթրիա ահալիսինին պէօյլէ պիր իշի պաշա չըգարմասը տա մէմուլատն տէյիլ տիր։

====

ԻԹԱԼԻԱ։ Լյուբոբատա ասհապը բօլթիգասընը սըգգաթը պու էսնատէ Իթալիա իւզերինատէ մէրքիզ տիր։ Մալիւմ օլտուղու վէՃհ իլէ, եէնի միլլէթ մէՃլիսի էսկի վիւքէլա իլէ իմիիզատ իտէմէյիպ, վիւքէլա խԹիֆա վէրմէյէ մէՃպուր օլմուշ, վէ գրալ հապսէԹլէրի ՃէնէրալԱ մարմարայը Ճէլպ իտիպ. պիր եէնի վիւքէլա ԹէրԹիպինի էմր իԹմիշ տիր. պու ՃէնէրալՊիր եէնի վիւքէլա ԹէրԹիպ իտէպիլմիմ. իտէմէտի մի հէնիզ մալիւմ տէյիլ տիր. լաքին կէչէն հաֆԹա տախի պէյան օլունուղու վէՃհ իլէ միլլէթ մէՃլիսի Լյուբոբանընը ումումի բօլթիգասընա ույամայան պաղը էֆքէարրարա զահիպ օլտուղունատան, քէնտիսի իլէ իմիիզատ իտպիլՃէք պիր վիւքէլա պուլունապիլՃէք մի, հէնիզ նամալիւմ տիր։ Լյհասրլ Լամարմարանընը վէ եախօա պիր պաշգասընին ԹէրԹիպ իտէպիլմիսի վիւքէլա տախի մէՃլիս իլէ իմիիզատ իտէմէյի կիպի, մէՃլիսին տաղլմասը լազըմ կէլէՃէք կիպի կէօրիւնիւբ, ֆագաթ պունուն տա պիր իխԹիյարը պաշա չըգմասը մէմուլ օլունամազ։

Իշթէ միլլէթ մէՃլիսինին էֆքէարը։ Իթալիա պիր բատիշահլըղա պիրլէշմէյինատէն պէրու, տախիլի վէ խարիՃի ախտուլԹասը արԹըպ. Իթալիատա բարա պէօյլըմըշ. վէ հէր նէվի էմրաք պահայա չըգարագ Իթալիա զէնկինլէնմիշ վէ զէնկինլէնմէքատէ իսէ տէ. Թօմա վէ Վէնէտիկ մէսէլէլերինատէն տօլայը Իթալիա, իՃապընատան իբի գաթ զնատէ տաքէր պէտլէմէքատէ օլտուղունատան. վէ պու տաքէր իշինն տրա սրրա պէօյիւք պէօյիւք խԹիգրաղարա միւհթաՃ պուլունտուղունատան Իթալիանընն հէմ պէօրՃու արԹմագտա տրը վէ հէմ վէրկիսի. իմտի պիր Թէրաֆտան պու գատար տաքէր պէտլէյիպ, տիկէր Թէրաֆտան Թօմա վէ Վէնէտիկ մէսէլէլերի մուէպպէտէն հալ օլամատրը կիպի, Իթալիա պու մատրաֆա տայանամազ վէ շիւրիւբ. իմտի տահա էյիտիր քի շիմտիտէն հէր նէ ֆէտաքէարլըգ լազըմ իսէ իՃրա իԹմէն վէ պու իշլերի պիԹիրմէն։

Լաքին նատրլ քի տէտիր, Լյուբոբանընն ումումի բօլթիգասը տախի Թօմա վէ Վէնէտիկ մէսէլէլերինին գարըշարըլըմասընա բաղը տէյիլ տիր. պու պէօյլէ օլտուգտա, Իթալիա եիւզինատէն, եըլընն պաշլանկըՃընատա զուհուրա կէլէն պու միւշքիլաթ պագդամ նէ սիւրէԹլէ Թէսվիյէքէզիր օլաՃագ։

ԱՄԷՐԻԳԱ. Պու ՃանիպատէՆ կէլէն հավատիսլէր տախի էրէյիՃէ տըգգաթա շայեան տը։ Միլէթ մէՃլիսի աչըմըշ, վէ բէխս Ղօնսրնրն նուԹգու, հէր նէ գատար աշքրը ուզուն վէ մուֆասսալ իսէ տէ, քեաֆֆէյի զաղէթալէրէ տէրՃ օլունմուշ տուր. բէխսին պու նուԹգու բէսմիսինատէ, տախիլէն վէ խարիՃէն շիմտի ասլա պիր Թէարրիւզվէ ԹէՃամուզ բուհու կէօրիւնմէզ։ Էէիսին ֆիքրի բէք կիւզել աղնաշըլըր. էՃնէպի իշլէրի իլէ ուզրաշմագատան էվվէլ, տախիլի զայլէրի մահվ իԹմէք իսԹէր, վէ Ճիւմլէատէն ագտէմ իլԹիզամ օլունՃաՃ մատտէյի, Ղէնուպի վէ Շըմալի իսմի իլէ ֆըրգա ֆըրգա օլան ահալիյի. պիր սահիհ իմիիզաՃ վէ մուհապպէԹէ տավէԹ իԹմէք, վէ միւլքիսէ պօրՃունու պիր մագպուլ ուսուլա բապԹ իտէրէք. մէմլէքէԹին գրէսիԹօսունու եէրինէ կէԹիրմէք վէ արԹըրմագ։ Էէիսին պու ագրըը Թէտպիրինի տախիլէն վէ խարիՃէն Թահսին իԹմէյէն պիր քիմսէ եօգ տուր։ Պունուն իլէ Ինկիլիզ վէ Ֆրանսըզա մէյատան գալը պիրինին Թաղմին մատտէսինի, վէ տիկէրինին Մէքսիգօ մատտէսինի Թէսվիյէ իԹմէյէ, վէ մէմուլ տա օլունուր քի, պու իքի պէօյիւք մէսէլէնին, վագըԹ մուբուրու իլէ պիր ուՃու օրԹասը պուլունուպ, քիմսէնին նամուսունա վէ Ճէնատպընա Թէարրուզ օլունմայարագ, պիր չարէ պուլունսուն։

Պաշգա պիր վուգուսԹ տահա, Ֆրանսայա պիր կէնիշ նէֆէս ալտըրմըշ տը։ Մալիւմ օլտուղու վէՃհ իլէ, բէխսի միւշարաէյէ, ՃէնէրալՄօրկանը Մէքսիգօնուն բէխսի ասպըգը Խուարէզ նէզտինէ էլլի Թայէին իԹմիշ. վէ պու հավատես Ֆրանսայը կէրէյի կիպի Թէլաշայա կիրիֆմար իԹմիշ իսի. Ճէնէրալ Մօրկան, պէօյլէ սասէՃէ պիր էլլիլիք գապուլ իԹմէյիպ, Լմէրիգա ՃիւմհուրուԹ Թէրաֆընատան Խուարէզ ֆիրէն պիր մուավէնէԹ օլունմասընը տախի պէրապէրՃէ մանԹլուպ իԹմիշ տիր, վէ բէխս պունա բուի մուվաֆագաթ կէօրԹէրմէսինատէն, ՃէնէրալՄօրկան պու էլլիլիքատէն իսԹիֆա իԹմիշ, վէ բէխս տախի գապուլ իսիպ. եէրինէ պաշգա պիրիսինի Թային իԹմիշ տիր, վէ պու վէՃհ իլէ ասհապը բօլթիգայը էնտիշէյէ կիրիֆմար իսէն պու մուամէլէ, քէնտի քէնտինէ մահվ օլմուշ պիԹմիշ տիր։

====

ՊԵԼՃԻԳԱ. ՄիւԹէվէֆա ՊէլՃիգա գրալը պիրինՃի Լէօպոլտուն ՃէնաղէՃ ալայը վէ մախտուսմուս իքինՃի Լէօպոլտուն ՃիւբիլԹս ալայը հէմէն քեաֆֆէյի Լյուբոբա զաղէթալէրինէ պու հաֆԹա պէօյիւք պիր սէրմայէ օլուպ, պու իքի ալայրն էն ուֆագ պիր ֆըգրասընը ուՆուԹմամըշլար տը։ Գրալը միւԹէվէֆա ասրրն էն շէօհրէԹլի վէ էն խաԹրըը հիւքմարարանընընն պիրի իսէ, ՊէլՃիգա միլլէթի տախի պէօյլէ պիր հիւքմարա շայեան ահալի օլուպ, կէրէք ՃէնաղէսինէՆ վէ կէրէք վէլիի ահալինա կէօսԹէրԹիքլէրի իքրամ վէ բայէԹ վէ պու մուամէլէլերինատէ կէօրիւնէն նիզամ վէ աղըրլըգ, վէ Թէտպիր, հէմէն հիչ պիր գրալ ՃէնաղէՆ վէ հիչ պիր գրալ Ճիւլիւսիւ բէսմէրինատէ կէօրիւլմէմիշ տիր տէսէք Ճայիղ տիր. պու հալ միւլէԹէ վէ գրալա տա պիր բատէտէ շէրէֆ տիր։

ՊէլՃիգա միլլէթի ագրըը վէ քեարկիւզար պիր միլլէթ իսէ տէ, ինատան ԹապիաԹընա մախսուս օլան շիգագ վէ իսԹիլաֆաԹտէն պունարը տախի մատուն օլամայը, իքի գըսմա Թագսիմ օլունմուշլար տը քի, լիպերալ վէ գաՆոլի× Թէսմիյէ օլունուրլար։ լաքին պազըլարընը պիրլէյէրէք զահիպ օլտուգլարը միսիլլիւ, պու խուսուստա գաԹոլիք Թապիրի տին մանասընա ալընմամալը տը, եանի միլլէթին պիր Թէրաֆը գաՆոլի× Թապիր օլմագլա, օ պիր Թէրաֆը էրՕրԹոտոքսան տէմէք

տէյլ տիր։ Պէլճիգալըլարը հէմէն ճիւմլէսի գաթալնք տիր, լաբին պու-բաստա գաթալնք թասլիրի ղնատէ պիր բօլնթիգա թասլիրի տիր, վէ իֆրաթ սէրպէսթիյէթէ գարշը գօյուպ, միւ-թէսիլ պիր սէրպէսթիյէթէ թալնպ օ-լան գրսմըն իսմի տիր։ Լ՚օղսա Պէլ-ճիգալըլարը էն սօֆու գաթալնի, Ֆրանսանըն էն սէրպէսթ գաթալնին-տէն տահա սէրպէսթ գաթալնք տիր։

ՏԱՆԻՄԱՐԳԱ։ Տանիմարգա գրա-լը խայլը վագրթատան պէրու էբէյիճէ աղբրճա խասթա տրը, վէ ղաղէթա-լէրին գավլ ինճէ կիւն կիւնէ էրնիպ սիւզիւլմէքտէ տիր։ Շէղվիկ Հ՚օղ-թայն վէ Լ՚ավէնպուրկ տուգալրդլա-ըընըն մահղա պէօյլէ քէնարի կիւնիւն-տէ Տանիմարգատան ալընմասը, իչէ-բիսինէ պէօյիւք տէրա, պէօյիւք ա-թէշ օլմուշ տուր։

ԵՈՒՆԱՆ։ Լ՚ուռնանըն իչէրի հալա գարբշրգ օլտուղունատան, տաղ խրբ-սրզլարը վէ հարամիլէր մէյտան ալրպ, կէչէնլէրտէ իւշ միւթէպէր Ինկի-լիզի թէրճիմանլարը իլէ պէրապէր տաղտա էվլրիպ ուղագլարա կէօթիւր-միւշլէր, վէ թէրճիմանը Ա՚թինա-յա կէօնտէրիպ, իւշ պին լիրա պէ-տէլ մաթլուպ իթմիշլէր։ Եօղսա Ինկի-լիզլէրի պէրպատ իսէրիպ տէմիշլէր։ Հ՚էր հալտէ պրա իւշ պին լիրա կէ-լինճէյէտէք Ինկիլիզլէրէ միւքին մէր-թէպլ իգրամ իսիւպ, օլտուգճա բա-հաթ իթմիրմէքտէ իմիշլէր։ պու հա-վասիս Ա՚թինայը ալթ իւսթ իթմիշ տիր։ պաշգա պունա էմտալ հարամի-լրքլէր տասի հէր կիւն իշլէթիլմէքտէ տիր։

ՄՈՍԿՈՎ։ Ֆրաս հաքիմի ճանի-պինատէն պու էսնատէ Ֆրանսայա ի-քի պէօյիւք էլչի կէօնտէրիլմիշ օլտու-ղունատան, պունլար Մարսիլիայա վասլ օլուպ, չինէրի էլչինին պիրի հաքիմէ եապըն ադրատա օլտուղունատանբրէնա-լէրէ այիս օլան իքրամ վէ իհթիրա-մաթ վազի օլմուշ տուր։

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ՍԻԹԷՆԵՎԻԷ

Պէրլինճի օրտույու Հ՚իմայուն միւշիրլի իլէ սէրասքէր գայիմմագամ լըղը, պէշինճի օրտույու Հ՚իմայուն միւշիրի սապրգ Ա՚պտիւլ Ռէզիմ բա-շա հաղրէթլէրինէ։

— Սայէրը մուվաֆֆագիյէթ վայէրը ճէնապը ճիհանպանիատ, միւճէտատ-տէն թէշէքիլ օլունան վիլայէթլէր մէճլիսի քէպիրլէրինէ միլէլը իսէ վիյէ-տէն, եանի Ռումմ, վէ Լ՚ազմիճանական, վէ Հ՚ռովմէական Լ՚րմէնիլէրտէն տա-իսի պիրէր զէվաթը համիյէթ սրֆա-թըն աղա ինթիխապը մաթլուպ վէ միւլթէզէմը Ա՚լի օլտուղունատան, օլ վէճհ իլէ միլէթին Հ՚ռովմէական գրս-մը թէրաֆընատան վէ թիւճճարան միւթէպէրանատան Շ՚ապանեան Գ՚րի-գոր էֆէնտի, վէ Լ՚ազմիճանական գրս-մինատան, Խան էֆէնտի, վէ Ռումմ միլէթինատէն Հ՚օճա Լ՚օրկի, վալիի վիլայէթ տէվլէթլու բաշա հաղրէթ-լէրի թատիգի իլէ ազալըզա շայեան պույրուլուպ մումայիլէհիւմատէն Գ՚ը-րիգոր էֆէնտի քէսրէթը մէշղուլ-յէթ վէ վէֆրէթ ումուրու թատճի-բիյէսինատէն նաչը իսթիֆայէ մէճպուր օրմուշ իսէ տէ, վալիի վալաշան հաղ-րէթլէրի ճանիպինատէն հագրը ատճի-զանէլէրինատէ վագի օլան թէվէճճիւ-հիւ մահսուսէյի տինէ վաղյէ մէճ-պուր օլտուղու շիւքրանիյէթ իճա-պընատան, գապուլ իլէմիշ տիր։

Խիւտա տայիմա պիլճիւմէ պիլա-տը մէմալիքի մահրուսէյի մուհաֆաղա պույուրտուն. իչպու քէանուն էվ-վէլին տէօրանիճիւ ճումատա էրթէ-սի կէճէսի, Լ՚ըղտում վարըշարրնատան պիրիսինատէ հարիգ զուհուր իտիպ, ճիվարընատա պիր թագրմ բուհ վէ սա-յրը էճզայը նարիյէ մահղէնլէրի պու-ըընատուղունատան, պիր էյամ պու-դաղա իսէլէճանը գալպը ումումի օր-մուշ իսէ տէ, ասաքիրի նիզամիյէյի հաղրէթը Շ՚ահանէ ֆէրիգանը քէ-բամիճնատան, Մուսթաֆա բաշա հաղ-րէթլէրի, վէ միրալայ Դասրի պէյ վէ զապթիյէ սէր հաղարը Օսման ա-ղա տէրագապ, վէ պիրազ սօղրա տա-իսի գայիմմագամը վիլայէթ Միւհիյէտ-տին բաշա վէ Լ՚ըզինկեան գայիմմագա-մը Ա՚լի Ռեամիլ բաշա եէթիշիպ, ֆէվգէլատէ ճահա իւ իգտամ վէ ճանա-սիբարանէ չալըշմագա, էթֆասընա մուվաֆֆագ օլուպ, էտիյէի խայրի-յէ իլէ քէնարէրինէ մէմլէքէթճէ ըղհարը շիւքրանիյէթ օրմուշ տուր։

— Լ՚ինուն Ռ՚ուսիրէ զաղէթասընա-տա, շու հավատիս օգունուր։

«Լ՚ինարա սարրաֆլարընատան միւ-» սիւ Լ՚էնկ, եէնի Օսմանը իսթիգ-» բաղը հագգընատա բրօթէսթօ իթմէք» իւզրէ Ռ՚արիսէ կէլմիշ իտի։ Պու» սարրաֆ իտտատա իտէրսի քի, Օս-» մանը տէվլէթի, իլերիւտէ պաշգա» իսթիգրաղ իթմէմէք չարթը իլէ,» մուպատէլէ մատտէսինի գապուլ» իթմիշ իտի։ Սիւսիւ Լ՚էնկ, խարի-» ճիյէ նազրը միւսիւ Ֆրուէն տր» Լ՚ուիս, վէ Ռ՚էրէյր սարրաֆ իլէ» կէօրիւշտիւ, վէ ճիւմլէսի պիրտէն» Ռ՚օնբիէնեը սէրայընտա իմբէրատո-» րա կիթիրիլէր. միւսիւ Լ՚էնկ բէք խօշ» նուտ օլարագ ավտէթ իթտի, չիւն-» քի տէվլէթը Ա՚լիյէ տէրագապ քէն-» տիսինէ էլլի միլիոն ֆրանգ սայա-» ճագ տրը։»

Պու հավատիս, պիլմէյիղնէ տէ-բէճճիյէտտէք սահիհ տիր։

— Իզմիր ճանիպինատէն գեկա. 18 Թարիխի իլէ Լ՚էրաֆբմրղա շու վէճհ իլէ եաղրը տրը։

Վալի ալիշան տէվլէթլու Բաշիա բաշա հաղ-րէթլէրինին մասրուֆիի հիմմէտ ասիֆիսի միւճիպինճէ հիւքիւմէթը սենիյէտ այիս տիւշէն քեաֆֆէի ու-մուր վէ խուսուսաթ նիզամ վէ գանունատան խարի-ճէ իսթիխրաճ օլունմագ տրը։ Ռ՚էվ-վէլ ինճէ կիւն կիւնէ էրսիպ սիւզիւլմէքտէ տիր։ Շ՚էղվիկ Հ՚օղ-թայն վէ Լ՚ավէնպուրկ տուգալրդլա-ըընըն մահղա պէօյէ քէնարի կիւնիւն-տէ Տանիմարգատան ալընմասը, իչէ-բիսինէ պէօյիւք տէրա, պէօյիւք ա-թէշ օլմուշ տուր։

Վէ հաթթա կէչէնտէ Զ՚էյմ գաղտրընատա Իս-լամ վէ Խրիսթիան պէյնինտէ վուգու պուլան դիլ-ի գալան թէսվիյէսի իշին միւշարէյէհ հաղրէթլէ-րինին էմրի մուճիպինճէ մուավինի վալի, սատտէթ-լու Նէճիպ պէյ էֆէնտի վէ մէրքէղ մէճլիսի ըէիսի իզզէթլու Բաշիա պէյ էֆէնտի հաղրաթը, գաղտը-մէզկուրի պիրազիճէ իգտամ վէ սարիը հիմմէթլէ տէրագապ գէլ-ի գալան արգասը ալընպրպ իսթամ-բէղիր օրմուշ տուր։ Միւշարէյէհ հաղրէթլէրի սա-յէսինատէ միրի մումայիլէհիւմ հաղրաթընին մէմ-բիսէթը մախսուսէլէրինատէ արզ վէ ըղհար խլէսիք-լէրի հիմմէթ վէ վուգու պուլան պիր խուսուսատան հագգանիյէթլէ իհգագը հագգ մատտէսինի իլթի-զամ խլէմէլէրինատէն ասղրատ ատ վաֆֆէ շայեան վէ պիթիւն ահալի սենատատ պուլունմուշտար տրը։

Զ՚ապթիյէ սէրկէրատէսի իզզէթլու Եասէն աղա հաղրէթլէրի տասի հէր պիր ումուրատ զապրթատատ վէ ահալիի պէլէտէնին արամ վէ իսթիրահէթի հագ-դընատա էլլու Նիհար ըղհար իզզէտիի զապրէթ վէ հիմմէթ ճիւմլէյէ մալիւմ օլուպ, ասլի Շ՚ահանէ-տէ Նայլ օլտուղունմուղ տատրէթքէտ միւշրի մուֆ-ֆախիամ հաղրէթլէրինին կիթաֆը ճէլիլէ վէ թէ-տատիրի քէրիմէռնինատէ հէր պիր մէմուրան խիֆայի սրտգը խրտմէթ վէ էտայի վաղիֆէի զիմմէթ իսէ-կէմիշլէր տիր։ Տօղրուսու ասլի ճիհանատարի միւ-լիքեանէտէ պէօյէ պիր միւշրի ֆէխիամ վէ զի-վաթը քէրամէ Նայիկէթլէ ահալինին արամ վէ իս-թիրահէթինէ պէտէլ, նէ գատար թէշէքքիւր օլուն-մուշ օլա։ Եինէ ճիրզ գարլանճաղընատան հէման Հ՚ադգ Թատա հաղրէթլէրինին Փատիշանը ալեմ փէնահ էֆէնտիմիզ հաղրէթլէրինի հէմիշէ իւզրի-միզտէն էքսիք իթմէմէսի վէ միւզատա էօմր ինա-նընը նիսպէտինա վէ միւտատիմի պուլունատուղունմուղ տավաթը խայրիյէի պիրիսաբը-ին թէրքիլ վէ մուվաֆֆէ-պէթինատէ ատա գուսուրուսուղ օրմատրը միւսել-էմ տիր։

Հ՚ազի Բաթիսա էֆէնտի օն իւշ սենէտէն պէրու Իզմիր գարանթինա միւտիրի պուլունատուղու հաղ-տէ։ Հէրէ ֆուտուրը պույրուլան ֆէրմանը Հ՚իմա-յուն մուճիպինճէ ադա օլունարագ։ Ճիմճէնին մա-լիսմիւ օլան վէ ախլագը համիտէ վէ նէզաքէթլէ մէհլուֆ պուլունան Պէրաթ գարանթինա միւտիրի պուլունան Իզզէթլու Իսրահիմ Էնվէրի պէյ էֆէն-տի հաղրէթլէրի նասոպ վէ թայինին պույրուլմուշ տուր։ Մումայիլէյհ հազի Բաթիպ էֆէնտինին էտնա-յը մէմուրիյէթի օլան օն իւշ սենէ զարֆընատա էօ-թէքինատէն պէրիքինատէն ագճէլէր խիթիգրաղ խուսպ խան վէ եալզար ինչա իթմէրէք։ պատէհու ինքեաբ քէօշէլէրինէ գալգրշմաղընատան վէ էօթեատէն պէրու-տէն մուպայա խլէսիի էշնա վէ մէքթուբաթ պէտէլ-էրինի վէքմէմէսինատէն ասլայը։ պու քէրէ ասլի վուգուֆատ պիր պիրի արգասընա տէվլէթլու վալի բա-շա հաղրէթլէրինէ արզուհալար թագտիմ օլունարագ մաթլուպլարընին թատսիլի իսթիտա օլունմագտա իսի պունատ իզզէրինէ միւշարէյէհ հաղրէթլէրի տասի թէղքէրեյի ըհսմէտ իլէ պու կէօնա օլան տէյատնա-թընին էտա վէ իսթիֆարընը էմր պույուրմուշ։ մումայիլէյհ տասի Լ՚ուվիրատ մալ վէ էմլաքրմ օլտուղու հալտէ եէրլի ատտ օլունուրտու։ վէ բաղար էր-թէսի կիւնիւ կէլիր օլ վէճհ իլէ օլան տէյատնաթը-մը պոտէլ բույէ խիթա իտէրիմ ճէվապընը վէրմիշ ի-քէն։ Եէվմը բաղար թէպտիլի գրյաֆէթ վէ խաֆ-ֆիլէն Մըրը վիքօրանա բապիպէն Լ՚ուիկնատէրէտ ճանիպինէ ֆէկրաբ իթմիշ տիր։

Մումայիլէյհին պու միւրէթլէ օլան տույունատը էլթաֆը Շ՚ահանէտինիզմը վէճհ իլէ թէվիյէ բէ-զիր օլունճաղը մէմուրու գավիմիզ պուլունմաշ տուր։

Էսգագ բօսթանատէ միւտիրի հաճի Վ՚ինէտիկ տաթի պու ախրագտա պուլունտու դու հալտէ, գօ-ւէրա հէնկեամընատա իրթիհալը տարը պագա իթմիշ իսի։ տօղրուսու շու իքի զաթրն էլինտէն Իզմիր ա-հալիսինին խէյտա օլմուշ օլտուղունու մէմուրէնէն պիլ-տիրիլմ։

ՊԱՆԳԱ

ԿԷԼԷՆ Մ՚ԷՃՄ-ապան պագէյէ։

Օ՚էնատթ, զրատթ, վէ թիճա-բէթլէ պիր միւլք ահալիսինին էհեա օլաճաղը պու թէրաֆտա տասի քիմ սէյէ նամամլիւմ տէյիլ իսէ, պու իւշ սէրվէթ մէնպալը, պու թէրաֆլար-տա էօյլէ պիր հիյէթատ պուլունուր քի, Լ՚ուրբանըն էսկի հիյէ-թի օլուպ, էհեալըզը պէր թէրաֆ իտէլիմ, զարուրէթլէ անճագ կէչին-մէյէ մէտար օլապիլիր։

Պու հիյէթ, բէգապէթ վէ թէ-ֆէրրիւտ հիյէթի տիր։ պու մէմլէ-քէթլէրտէ հէր մուհասէնատը հէր քէս եալընըզ քէնարինէ մունհասըր իթմէք իսթէր, վէ ումումիյի տալա տիւշիւնմէզ, վէ օ հալտէ քիշինին քէնարինէ մունհասըր իթտիսի մուհասէ-նատէ տասի պիր գավլ էտտա պու-լունմայրպ, օ մուհասէնատ տա-իսի պիր եէրտէ տապիթ օլմայարագ էլտէն էլէ կէչէր, վէ չօգ տէֆտա տա-իսի մահվ օլուր։

Անէսէլա, պիր ատամ զէնկին իսէ, իսթէր քի տայիմա քէնարի զէնկին օլ-սուն, վէ քէնարի հիւնէրի, ագլը, վէ մարիֆէթի իլէ տասի զէնկին օ-լաճագ պիրի զուհուր իթտսէ, պու զավալը զէնկին օլմանըն թապիի միւշ-քիլաթընը եէնմէյէ մէճպուր օլտուգ-ատան մատատա, քէնարինատէն էվվէլ զէնկին օլանըն բէգապէթինի տասի եէնմէյէ միւհիթաճ օլուր, վէ օլ վէճհ իլէ միւշքիլաթ արթըպ, չօղու եարը եօլատա գալը։

Պիլատէ ագրլըրտա պէօյէ տիր, նուֆուզլու տա պէօյէ տիր։ հէպսի միւճէրրէտա օլմագ իսթէր, վէ պու ճիհէթլէ հալիմիզ գապա պիր թէմ-սիլ իլէ, պէօյիւք վէ սրգ վէ ճէսիմ պիր օրմանա պէնզէյէճէք եէրտէ, քի-նէ գատար քէսսէն եինէ հիյէթի էպէտի գալը, պէօյիւք պիր օվատա թէք թիւք, իրի վէ կիւզել աղաճլա-րա պէնզէր քի, եալընըզ տուրտուգ-լարընատան եա պիր մուխալիֆ րիւզ կէար իլէ տէվրիլիրլէր եա պիր թա-մահի պալթայա եէմ օլուրլար։

Պունու տէմէքլէ, միւրատըմըզ պու թէրաֆըն ահալիսինի ֆասլ իթ-մէք տէյիլ տիր։ պու հալ, հէր միլ-լէթին հալն օլմուշ տուր, հէր միլ-լէթ պու հիյէթատէն կէլմիշ կէչմիշ տիր վէ պէլքիմ տահա պու հալէ-տէ կէլէմէյէնլէր վար լաբին վագրթ տրը քի, պիր եաշ տահա ալրպ պու հալտէն չրգալըմ պու հալտէ պուլուն-մուշ օլմամըզ պիր գապահաթ տէյիլ տիր, լաբին պունատան պէօյէ պու հալտէն չրգմազտագ, պէօյիւք գապա-հաթ տրը, վէ գապահաթա մախ-սուս օլան խարտպիյէթ ճէզասը տա-իսի արգամըզտա հաղրը տրը։

Ձիւնքի մուգատտէմա տասի տէ-ֆա տէֆա եազմըշ օլտուղումուզ վէճհ իլէ, հէր քէս շունու բանա պիլմէլի տիր քի, նէ ագճէ եալընըզ պիր իշ կէօրէպիլիր, նէ նուֆուզ, վէ նէ տէ ագրլ, իլա պունլարըն իւշիւ-նիւն պիր եէրէ կէլիպ իմմիճաճ իթ-մէսի իլէ տիր հասրլ օլան հէր մուհասէնաթ։

Պու կիւնքի կիւն, պիւթիւն տիւնեանըն զրատթ, զէնատթ, վէ թիճարէթինին Լ՚ուրբատա մէրքիւզ օլտուղունա քիմնէնին շիւպհէսի եօղ տուր։ լաբին գալտրը Լ՚ուրբատան, պանգալարը, գրէտիլէրի, վէ գում բանիալարը, վէ Լ՚ուրբա, Սատրա էօ-լիւնատէն պէրպատ օլուր։

Նէ տիր էօյլէ իսէ, պանգա, գրէ-տի, գումբանիա. պաշգա պիր շէյ տէյիլ իլա, ագլրն, ագճէնին, վէ գուվէթին պիր եէրէ կէլմէսի։

Ագրլ, պիր գումբանիայը թէշ-քիլ իսէր։ ագճէ պիր գումբանիայա սէրմայէ օլուր, վէ նիզամ պիր գում-բանիայա գուվէթ տիր։

Լ՚էր տիւնեա իշլէրինէ, պինէր-ճէ սէնէլէրին վուգուսաթընա տրդ-գաթլա նազար իտէրսէք, հէր հալտէ պու իւշ շէյին թէճէսսիւմինիւ պու-լուրուզ, վէ պունատան ալնարրզ քի պու շէյ ինսանլարըն իճատը օրմայրպ, մինէլէվէլ Հ՚ադգ Թատանրն գուբ-տուղու նիզամ սէմէրէսի տիր։ Հ՚ադգ Թատանրն քէնարի էլինտէն չրգան քեաֆֆէի մախլուգ գաթատ տասի պու-իւշ շէյին իմմիի լոճը նումայան օլուպ, ինսանլարա տիւնեատա միլինալար իլէ նումունէ կէօսթէրիլմիշ տիր։ Թէմա-լէթ տայիմա ադլրն, սէրմայէնին, վէ գուվվէթին պիր եէրէ կէլմէսինատ տիր, հանկը շէյատ քի պու իւշ լութֆ պէրապէր տիր, օ շէյ թէքմիլ տիր, հանկը շէյատ քի պու իւշ շէյին պիրի աղ վէ պիրի չօգ տուր օ շէյ գու-սուրլու տուր, վէ գուսուրլու շէյ պագի օլամազ։

Հ՚ադգ Թատա հաղրէթլէրի քի շիւպհէսիզ ինսանլարը իմմիճաճ իսէ-բէք պիրլիքատէ եաշամագ իշին եա-բանմըշ տրը, վէ տէյիլ պիրէր օրման զապթ իսիպ, տէրուենատէ սաքին օլան ճանավարլարը միսիլիս, եալը-նըզ եաշայրպ, եանլարընա կէլէնի բա-բամագ իշին. պու սէպէպ մէպ-նի տիր քի, քիմինէ ագրլ. քիմինէ զէնկինլիք, քիմինէ գուվվէթ վէրմիշ տիր քի, տայիմա պիր պիրինէ միւհթաճ օլուպ, պիր պիրինէ մուավէնէթ իթ-սինլէր, վէ պու մուավէնէթլէ պէյն-լէրինատէ պիր հիւսնիւ իմմիճաճ պու-լունատուն քի պու տուր տիւնեանըն սատատէթի։

Պու ումումի միւթալաատան սօղ-ра, մախսուսսէյէ նազլ իթմէքտէ, հէր քէս քէնարի թէճրիպէսի իլէ բանա պիրէպիլիր վէ իգրար իսէպի-լիր քի, հէր պիր հնատան միւատէթը էօմրիւնատէ նիչէ նիչէ տէֆտէր, եա պիր ագրլա, եա պիր ագճէյէ, եա տա պիր գուվվէթէ միւհթաճ օլ-մուշ տուր։ վէ միւհթաճ օլտուղու ագլը, եա ագճէյի, եա գուվվէթի պուլմուշ իսէ, իշի եիւրիւմիւշ տիր, եօղսա մէյուս վէ թէհիսսէթ գալ-մըշ տրը։

Պիր պաղիրկեան, շու եա պու մալտա պէօյիւք վէ աշիքեար պիր քեար կէօրիւր, լաբին ագճէսի եօգ. նէ՛ եաբսըն. պիր ֆապրիկաթօր հիք-մէթլի մաքինալար իլէ, հիքմէթլի գումաշլար չրգարը լաբին սրբարը եօգ, նէ՛ եաբսըն. պիր սէրմայէ տա-հիպի, էլինտէ քիլլ իսէ թիւս ագճէ-սի վար, լաբին իշլէթմէք իշին էմիս-յէթլի պիր եէր եօգ, նէ եաբսըն։

Իմ պու միւշքիլաթըն քեաֆֆէ-սինի հալ իթմիշ տիր. իմ, պիր միւլք իշին իւշ պէօյիւք խազինէ մաթլուպ իսէր. ագրլ խազինէսի. վարկէթ խազինէսի, գուվվէթ խազինէսի։

Ագրլ խազինէսի պիր միւլքին ի-լիմատ կիւրուհինատ տիր. վէ պու իլմատ կիւրուհի տասի ագատէմի-ալարտա, էնսթիթիւլլրտէ վէ էմ-տալի օլան ճէմիյէթլէրտէ թէճճէսսիւմ իսէր։

Վարկէթ խազինէսի, սէրմայէ տահիպլէրինատ տիր, վէ պունլար տա-իսի պանգալարտա վէ գումբանիալար-տա թէճճէսսիւմ իսէր։

Վէ գուվվէթ խազինէսի, տահիլ-նին գօրունատա վէ պէտէնինատ տիր քի, հիքմիմէթլէրտէ թէճճէսսիւմ իսէր։

Պունլարըն ճիւմլէսի օ ատա խու-զինէլէրինատ պէնզէր, քի մէմլէքէթ-լէր ահալիլերի անըն իլէ տայիմա տէ-ֆը իհթիճաճ իսէրլէր. պու խազինէ-լեր օրմատա վէ հեր քէս չաթբսրն-տան ագան ատայա գանատաթ իթտսէ, քիմինին սույու թաշար վէ պօշա կի-տէր. քիմի անճագ քէնարինէ իսարէ իսէպիլիր, վէ քիմի վէ չօգլարը տա-իսի սուսուզ պօղուրլար. սույուն գրլ-էթինատէ՞ն մի տիր պու. հաշա. եաղ-մուր եազարը հալտէ, սույու թօվ-լանմազան, սու տէրէտէն թէվիկ-

տէն ագար պօշա կիտէր. վէ խաղնէսի օրմայան ահալի սօղրա սուսուզ գրբըլը. իմտի մատտէ սուտա օրմայրպ. սու իլէ խաղնէնէնին մէվճուտակէթինտէ տիր։

Վէ չիւնքի սատէտիմիզ պանդա տրբ. պուհուն թաֆսիլաթընը պէյանէ միւրաճաաթ իտէրիզ։

Նէ տիր պիր պանդա։ Պաշգա պիր շէյ տէյիլ իլա ումմումինին ֆայիտէսի իչուն պիր էմնիյէթ մահալի. վէ պիր սարրաֆլար սարրաֆլըզը. պու ճիհէթլէ հէր սարրաֆ պիր պանդա, վէ պիր պանքէր տիր. շու ֆէրդ իլէ քի, հէր քէս քէնտի ագլը վէ քէնտի սէրմայէսի իլէ սարրաֆլըգ իտէճէք եէրտէ, պանդա ումմումինին ագլը վէ ումմումինին սէրմայէսի իլէ սարրաֆլըգ իտէր. վէ նասըլ քի չօգ ագըլ պիր ագըլտան իւսթիւն, վէ չօգ սէրմայէ պիր սէրմայէտէն իւսթիւն տիւր, թապիաթը իլէ պիր պանդա տախի պիր սարրաֆտան իւսթիւն տիւր։

Պէն պիր սարրաֆ օլսամ, վէ պէշ օն պին քէսէ ագճէմի գըրդ էլլի քիշիէ, հէր նէ գատար եիւքսէք ֆիյաթլա օլուրսատա օլսուն ֆայիդէ վերսէմ, խիւտա ալիմ կէճէ ույդում կէօթիւրմէզ։ Միւշթէրիլէրիմտէն քիմի էօլէպիլիր, քիմի իֆլասա չըգապիլիր, քիմի ֆիրար իտէր, քիմի մաղտուր տիւշէր, վէ նիհայէթ եըլ պաշընտա, մէմուլ իթոտիմ քեար եէրինէ պիր պէօյիւք զարարտա թէպէրեիւն իտէր, պուհուն մուղայիրի, ագճէմի տախի աղ պիր ֆայիդէ պանդայա վերսէմ. բահաթ պիր ույդու վէ եըլ պաշընտա սաղլամ պիր քեար, պանա տայիմա հաղըր տրբ. չիւնքի պանդա պիր ատամ տէյիլ տիր, իլա պիր հիյէթ. վէ հիյէթ տիւնեատա հէր շէյտէն զիատէ սապիթ օլան պիր ուսուլ տուր։

Սարրաֆ օլմայարագ, եա մէրաստան, եա քեարտան, եա մաաշտան էլիմտէ պիր մրգտար ագճէ պուլունսա, պունու նէ եաբապիլիրիմ. եա նըմտա սագլասամ, պու բարա պանա պիր շէյ կէթիրմէյիպ, պիր ուճտան պաշլայրպ եէմէլիյիմ. եանկրն, հրբսրզ, եան քէսէճի, տօլանարրըճը գօրգուսու պունտան պաշգա, պիր եէրէ էմանէթէ գօյսամ, օ ատամրն պէնտէն սաղլամ օլաճաղը նէտէն մալիմ. եինէ ույդում գաչմայա պաշլար։

Լա սապի, եա ագլամ էրմէղ, եա պիր տիշէհլի, եա պիր իհթիյաք ատամ օլսամ, ագճէմի քիմէ ինանապիլիրիմ, պու հալէբտէ պուլունարագ, տիւշմանը պէր թէրաֆ խտէրէք, քէնտի խալիս տօսթունա, ագրատասընա, էօղ դարատաշ վէ էվլատընա տսխի պինէրճէ պէօղէ բարա գաբատրբանլար կէօղիմիւն էօնիւնտէ տէյիլ մի տիր։

Պիր եէրտէն պիր եէրէ կէլիպ, ագճէյի իւզերիմէ ալարագ, հրբսրզ լարա վէ գրթաը թուրուգա քէնտիմին վէ ագճէմին եէմ օրմասը էմնաբսրզ պիր շէյ մի տիր։

Պագիոթ Էլճէճ։ Հաֆրա։

. . . . . Խմբագիր Մեծամուա լրագրին

Անցեալ շաբթու Վարագայի մէջ հրատարակուած «Իյանո» վերնագրով յօդուածը կարդալով պարտաւորեցանք ստ հետեւեալ իրաւացի առարկութիւնները յայտնել։ Վարագայի մեծարգոյ խմբագիրը կարծէ թէ հրկիզեալ ազգատներուն Կայսերական նաւերներէն զրկուելնուն պատճառը Մրքթարներուն անպիտանութիւնն յառաջ եկած է։ արդարև այս մասին մենք ալ վերոյիշեալ խմբագրին հետ ձայնակից ենք։ որովհետև Ազգերնուս մէջ գտնուած Մրքթարներուն մեծագոյն մասը չէ թէ միայն կառավարական օրէնքներէ զուրկ։ այլ և իրենց մայրենի լեզուին կարօտ մնացեր են։ ուստի Մրքթար եղող անձ մը իւր լեզուին հմուտ ըլլալն զատ Տաճկագէտ և Կայսերական ամէն մէկ օրինաց տեղեակ ըլլալը անուրանալի ճշմարտութիւն մի է։ բայց սակայն վերոյիշեալ արգոյ խմբագիրը բացառութիւն ըսուածը մոռցերէ այն տեղ։ իշխու։ վասն զի Կարապետ էֆէնտի Ա. բարեանը տարիէ մը ի վեր կէտիկ փաշայ թաղին Մրքթարութեան պաշտօնին հրաւիրուած ըլլալով մինչև յայսօր իւր պաշտօնին մէջ երբեք թերութիւններ ցցուցած չէ ինքը յարմարութիւն ունենալուն համար։ և ասկէ ի զատ համաճարակ հիւանդութեան առն իւր բոլոր ճիգերը թափելով ամէն ջանք ի գործ դրաւ իրեն վերաբերեալ պարտաւորութիւնները կատարելու։ ուստի մենք կէտիկ բաշայի թաղէն ըլլալէն պարտք կը համարինք Վարագայի խմբագրին իմացընել թէ վերոյիշեալ Կարապետ էֆէնտին իւր հրատարակած յօդուածին և Մրքթարներու նկատմամբ ըրած խարհրդածութեանը մասնակից չէ։ և վերջապէս ամէն մէկ գործերուն մէջ արդարութիւնը կը փայլի ի ներկայութիւն թաղեցւոց։

1865 Դեկտեմբեր 21

Սարգիս Ամիրեան

ԻԼԼԵՆԱԹ

ԵՃԱՋԻԱՆԵՐԻ ՎԻՃԵՆՑՕ ԺԱՆՆԻ

ՊԻՇՕՂԼՈՒ

Ազ ճամի ճապպէսի Ն՝ 67

Կէճէ հէր սապի ալըգ օլը-ղ հէր էմրէ հաղըր պրբ։

Պու էճղսիանէներին քեաֆֆէի մուսլիճէլերի հէմ պիրինճի ճինստէն ալա, հէմ տէ ֆիյաթը էհվէն տիր։

Թաղէ մատէն սուլարը. Վէրէ, Սբ-Պօն, Մ'ոն պ'օր, Լէնիէն, Օրէյոր վէ սայրբէ. Սէպէյ, Բէ-ըար, Սէլբեր, Ռեգուարդ, Պարիս-լիանա, Պարլաբ վէ սայրբէ։

Բէղալիք Զէրիլ Թապիր օլունան Պրուսանըն եէնի պունար մատէն սուլու։

Բարիսին էն մէշհուր ֆապրիգալէրինին քիմեէվի վէ ղայրը քիմեէվի էճղալէրի. (Սբէսի լէմրէ)

Վ ևճուտէ վէ միտէյէ գուվվէթ վերէն Պ-ֆօ շարապը, Պորտօ, Մալակա, վէ Պուրիկոներ իլէ եաբըմըշ, գընագընա շարապը։

Կէօյիւս եուսուշաթըճընէվպէնէվ գուրսլար։

Պաշտան պաշ Վանիլեա վէ Մընիյէ չիգօլաթը։

Յան Մարի Ֆարինանընն սահիհ օտը գօլան բուհու։

Օպիֆ միտէլեր իչիւն կէվրէք, ուն վէ Կիւ թէն ուհու։ Այլ եաղա, Հիյար բօմատասը։

Լիւպէնին լավանտա վէ սայրը գօգուլու բուհլարը։

Բէգալիք Սօֆէրնէ էթիէնիէին քեաֆֆէյի մահսուլաթը. զիւլհասսէ իքսիրլեր. վիճուտէ տօգունմաղ սաչ պօյալարը։

Հէր նէվի գումաշարտան հիչ պիր էսէր պրրագմայարագ, եաղ լէքէլերինի չըգարմագ իչիւն էօբրի ֆինէրլէքի մէշհուր պէնպին բուհունու պիլէ պաթալ իթմիշ տիր։

Լիկիւիէրին սահիհ մաքինալը իհթիանլերի. կօմէլսոթիպտէն տիւրլիւ տիւրլիւ ալաթլար, էմղէք, միլ, պույնուղ, պաղ, եասթրգ, վէ սայրը կէօնակէօն ալաթլար վէ էտէվաթը նատիտէ։

Հէր վագրթ հաղրը, պուղ։

Վէ պու պուզլարը պիր գաչ տագիգ զարֆընտա վէ էհվէն ֆիյաթլա եաբմագ իւզրէ մաքինա, իսթէյէն հէր վագրթ տիւքքեանէ թէզրիֆ խտիւպ ճիւմլէսինի պիրէր պիրէր սէյր իտէպիլիր։ 3

Պէօյիւք տէրէտէ Լրամեան Պարա քեահեա Կարապետ պէյին պաղչէի քէպիրի տիրէկթօրու միւսիւ Տըրօան ահալիի Պօսթանթանիյէյէ պիլ իֆթիխար շու վէճհիլէ իլան իտէր քի։ մեզքիւր պաղչէի քէպիր մահսուլաթը օլան նէվ պէ նէվ ֆիտանլար, նատիրաթտան օլան մէյվէ վէ օրմանի ապաճ ֆիտանլերի էվլանը չիչէքլէր, թօխուտմար վէ սայրբէ, չէնտ կիւնաէն պէրու Ասիթանէտէ Զիչէք պազարընտա մուայէէն օլան մահալինտէ, վէ կէչէն սէնէքի ֆիյաթլար իւզերիւնէ պէօյիւք պիր ըսգօնթօ իլէ սաթըմաղա պաշլանմըշ տրբ։

Կէրէք ֆիտանլարըն ալալըզը. վէ կէրէք ֆիտանլարընն էհվէնլիի ճիհէթլէ միւսիւ Տըրօան մաղհար էմնիյէթը ամմէ օրմասընը մէմուլ իտէր։

Ադրիանէ. 15 Նոյեմբեր. 1865. 6

Տիր Թապիպի Մ. Գրիգոր Ռիվանեան, Ասիթանէ ահալիսինէ շէյլէ իլան իտէր քի, հայրճա միւտատէթ բայէթլիւ Խաչատուրեան Սարգիս աղանըն եանընտա տիշճիլիք զէնաաթը նը Թահսիլ իտիւպ, շմտիլէքտէ պուլունուր Զագմագճըլար չարսունտա 52 Ն՝ իլէ մուրագամ Ռէրուքքեր Սէլքոն աղանըն տիւքքեանընտա սաաթ 5 տէն ախշամա գատար, Թէշրիֆէ Թէնէղղիւլ պուլուրան զէվաթը հէր վէճհիլէ խօշնուտ իտէճէյինի տախի միւթահիտ օլուր, եանի եէնիտէն տիշ եաբմագ, վէ տիշ թէմիզլէմէք վէ չիւրիւքլէրի տօլտուրմագ վէ տիշ չըգարմագ, ճէմիսինի սուհուլէթ իլէ իճրա իտէճէք տիր։

Կէչէն մահը Թշրինի էվէլին ան տէօրտիւնտէ ճէրիսէլերտէ թապ վէ պէյան օլունտուղու իւզրէ սաաաթլիւ Խրիստաքի էֆէնտի իլէ միւսիւ Օպրիֆինին քէֆալէթի վէ միւսիւ Տիւալէզմէնօնուն նէզարէթի թահթընտա պուլունան Լէնի քէօյտէքի իւչ սաաթէթ եալը Ռիանգօսունուն պուտֆա եիւզ սաաթա Ամէճիսիյէ ալթունունու գաղանը իւչիւնճիւ նումէրօսու, իշ պու քեահունի էվվէլ օն իւչ եանի կէչէն բազար էրթէսի կիւնիւ չէքիլէրէք 39265 նումէրօ գաղանմըշ տրբ. վէ տէօրտիւնճիւ նումէրօտա քեանուն էվէլին 27 թարիխի չէքիլէճէք վէ գաղանաճաք պիլէթօ պիր վէճհիլէ ֆէսիս վէ շագգ օլունմայրպ պունտան պէօյլէ չէքիլէճէք տօգուղ նումէրօյա տախի հիւքմիւ ճարի օլաճաղընտան մէղքիւր պիլէթօ եինէ սահիպինէ ըէտտա վէ թէսլիմ օլունաճաղը հէր քէսէ մալիւմ օլմագ իւզրէ քէյֆիյէթ նէշրու պէյան օլունուր։

Դեկտեմբեր 2 4

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

Նաբօլէոնի Դէյի Պոսթո-Ռիհ։
Բրիսպոնէ-Ռիեան վայ։

Թարգմանեաց Ի Գաղղիական. Յով. Տ. Կարապետեանց Տէրոյենց.

Տպ. Ս. Տէրոյենց

Կ. Պոլսոյ. Վէրէ Իան.

1865

Կը ծախվի ամէն Հայ գրավաճառաց քով։

Ուր որ մեծին Նաբօլէոնի անուն անի հասարակ բան մը չիկրնար ըլլալ. այս մեծ անունը բաւական է գրքի մը կարևորութիւնը զգայուն ընելու։ Տէրոյենց պատուելին այս նոր աշխատութեամբը, և մեծանուն քարեբարի մը օգնականութեամբ ազգը բարեբաղդ պիտի ըլլայ, ասանկ գործք մը Հայերէնով ալ վայելելու. և ով որ զայն կարդայ, անշուշտ հեղինակին, թարգմանչին ու օգնականին շնորհակալութիւն պարտք մը պիտի զգայ իր սրտին մէջ։ Դին 10 ղրշ.

ՊՕՐՍԱ 1865	Դեկտ՝ 21			ՄԷՍՔԻՒԷԹԱԹ	Բազար էր՝ Դեկ՝ 20	Սալը 21	Շաբաթա 22	Բէնշէմպէ 23	Ճումա 24	Ճումա էր՝ 25
Լօնտ՝ 3 այ վատէ Ղրշ.	107 7/8	108		Մէճիտիյէ լիրա · Ղրշ.		102	102	102		
Փարիս » »				Տէյունաթը ումումի թահվիլաթը Ինկիլիզ լիրասը հիսապընտան։		46 16	46 30	46 30		
Մարսիլիա 3 այ վատէ »	23 42 1/2	23 30								
Անվէրսա » »										
Ճէնովա » »										
Ղարբլի » »										

ԶԱԽԻՐԷ 23 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

	Ղուրուշ
Թայղան Աբնաուտ . . . . . քիլէ	33–35
Խատայիլ . . . . . »	30–31
Գալաս . . . . . »	. — .
Թումէլի Պալչըգ սէրթ . . . . . »	—
» Պուրղազ . . . . . »	. — .
Ազոֆ Գըզըլճա . . . . . »	—
Իպրսիլ Գըրնօվ . . . . . »	24–27
Խմայիլ . . . . . »	—
Վարնա Գըրնօվ . . . . . »	26–28
Պուրղազ Գըրնօվ . . . . . »	27–28
Պալչըգ Գըրնօվ . . . . . »	25–27
Գէոգէօրլ Գալաս . . . . . »	. — .
Աբրա . . . . . »	12–13

Մէվճուտաթ 450.000։

ԵՄԹԱՍՅԻ ՏԱԽԻԼԻՑԷ 23 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

ԱՆԱՏՕԼՈՒ տիրհէմ	
ԹԻՖԹԻՔ Էնգարբ	
ՃԷՀՐԻ	
ՊԱՄ ՄՕՄՈՒ	

ԵՄԹԱՍՅԻ ԵՃՆԵՊԻՑԷ 23 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

ՖԷԼԼԷ ՎԷ ԹՕՋ ՀԷՖԷՐԻ	Ղուրուշ
Ինկիլիզ բրիմ 6–10 լիպրա գանթար	. . .
Լիվերբուլ 10 լիպրա . . . . . »	. . .
Օլանտա տէպրու 6-10 լիպրա . . »	. . .
Ամէրիքա 8 . . . . . »	. . .
Ֆրանսըզ . . . . . »	–320
Ինկիլիզ Թօզ . . . . . »	260–265
Օլանտա էքսթրա . . . . . »	260–265
» պիրինճի . . . . . »	. –250
» էքինճի . . . . . »	. . 248
» իւչիւնճիւ . . . . . »	. –244
Ֆրանսըզ . . . . . »	. –244
ՏԷՄԻՐ Ինկիլիզ չէշիտլամա տէօրթ քէօշէ եուվալագ . . . . . »	. 68–70
» եարմա . . . . . »	. 74–75
» սաճ չէշիտ իլէ . . . . . »	115–120
» չէմպէր . . . . . »	95–105
» Մօսիոլ չէշիտ . . . . . »	125–130
ԳԱԼԱՅ . . . . . »	. –690
ԴՈՒՐՀՈՒՆ Ինկիլիզ . . . . . »	. . 145

Գուրջուն Ֆրանսըզ . . . . գանթար	
ՁԵԼԻՖ պիր սըֆքը 0 սանտրգ . »	190–200
» էքի սըֆքը 00 . . . . . »	190–200
ՍԱՁՄԱ Մարսիլիա չէշիտ . . . »	155–160
» Ինկիլիզ 40 օգկասը պիր »	155–160
ՄՕՐ ՊԱԳԱՄ . . . . . »	. 55–60
ՍԱՆԹԱՄԱՐԹԱ . . . . . »	. . — .
ՁԱՃԸ ԳԸՊՐԸՋ . . . . . »	. . –40
ՀԱՊ Ինկիլիզ . . . . . »	. . –60
ԿԵՕՋ ԹԱՀԸ Ինկիլիզ . . . . օգկա	. . . 5
ԳԱՀՎԷ Գաբօ ֆինօ . . . . 0/0 »	1080 100
» Իքինճի . . . . . »	1030 050
» Իւչիւնճիւ . . . . . »	850–880
ՁԻՎԼԻՏ Ինկիլիզ . . . . . »	115–140
ԳԸՐՄԸՋ . . . . . »	. 45–70
ՊԻՊԵՐ Լօնտրա Մարսիլիա . . . »	5 1/2–5 3/4
ՆԸՐԱՏԸՐ Ինկիլիզ . . . . . »	. 6 1/2–7
» Մըսը Գէճոսա էօգ . . . . »	. . .
ԹԷՆԵՔԷ + Նշան չնճթ սանտրգ . .	320–325
ՐՕՄ Ամերիգա . . . . . 1 կալօն	. . — 9
» Ինկիլիզ . . . . . »	. . –12

ՄԵԾԱՄՈՒԱՑԸ ՀԱՎԱՏԻՍ

ՄԷՄՈՒՐԼԱՐԸՆԸՆ ԻՍՄ ՎԷ ՄԱՀԱԼԼԷՐԻ

ԱՍԻԹԱՆԷ. Պէօյիւք Էէնի խանտա Թիւրքէնճեան Յովակիմ։
ԱՏԱՆԱ. Բալամուտ օղլու Յակոբ աղա։
ԱՖԻՕՆ ԳԱՐԱ ՀԻՍԱՐ. Կարապետեան Վարդան
ԷԿԻՆ. Թարգճեան Յովսէփ աղա։
ԷՆԳԱՐԷ. Սինեօր Ճիւլանի Լէօնարտ։
ԷՍԿԻՇԷՀԻՐ. Ոսկիեան Ենգարէլի Կարապետ աղա։
ԷՏԻՐՆԷ. Յակոբեան Աբթին աղա Գաղաղ։
ԵՐԶՐՈՒՄ. Շագանեան Գրիգոր Էֆէնտի։
ԹԻՖԹԻՐՏԱՂ.
ԹՐԱԳՈՒՂԱՆ. Մամէլեան Պետրոս աղա։
ԻԶՄԻՐ. Թէստերէճիյան Ս. Սահէքան աղա։
ԻԶՆԻՄԻՏ. Գ. Տ. Թ. Գասպարեան։
ՀԱԼԷՊ. Յ. Ս. Քուրքճեանօֆ։
ՄԱՐԱՇ. Զօրպաճը օղլու Հաճի Տէվլէթ աղա։
ՊԻԼԻՃԻԿ. Տէրգաւիթ օղլու Պետրոս աղա։
ՊՐՈՒՍԱ. Կէմիճեան Նշան աղա։
ՎԱՐՆԱ. Հաճի Կարապետ օղլու Յովհաննէս աղա։
ՎԻԵՆՆԱ. Զըրաճը Վիչէն աղա։
ՔԷՕԹԱՀԵԱ. Լիւլճեան Աշոտ աղա։

ՄԻԻԵԼԼԻՖԻ ԴԱՋԷԹԱ
ՅՈՎՍԷՓ ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ

ՂԱԼԱԹԱՅՑ ԷՐՄԷՆԻ ՔԻԼԻՍԷՍԻ ՍՕՔԱԳԼԸ Ն՝ 47
Յ. ՄԻՒՀԷՆՏԻՍԵԱՆ ԹԱՊԻՍԱՆԷՍԻՆՏԷ